

HET ZEEGEVOEL

Stephan Vanfleteren

De zee doet iets met een mens. Geen sterveling blijft onbewogen bij het geweld van een storm, de rust die een verre einder uitstraalt, de oneindige dieptes die voor mensen ogen onzichtbaar blijven... In deze rubriek gaan we op zoek naar de relatie tussen mens en zee.

DE KUSTREIS VAN STEPHAN VANFLETEREN

Van 5 juni tot 5 oktober kan je in Raversyde terecht voor de nieuwste tentoonstelling van Stephan Vanfleteren, getiteld ATLANTIC WALL. In opdracht van de provincie West-Vlaanderen reisde hij van de Noordkaap tot aan de Golf van Biskaje om er de restanten van de Atlantikwall, de Duitse kustverdediging uit de Tweede Wereldoorlog, te fotograferen. Tijd voor een interview.

WAAROM HEB JE BESLOTEN DEZE REIS TE MAKEN?

Ik ben als kind opgegroeid aan zee. Ik heb altijd in de duinen gespeeld, iedere zandkorrel wist ik liggen, die bunkers waren onze speeltuin. Vervolgens groei je op en trek je weg uit de streek. Wanneer je dan, veel later, de kans krijgt om terug te keren en die kust met al zijn bunkers op een goede manier te fotograferen, dan is daar direct die connectie. Ik dacht ook lang om architect te worden en het architectonische van die bunkers sprak me direct aan. Ik heb heel vaak naar de bunkers gekeken, gefascineerd door de schoonheid ervan. En dan niet alleen de spectaculaire exemplaren, maar ook de kleine kubusjes, die afgeronde hoeken,... En ja, ik hou ook van afwisseling. Veel mensen kennen me als portretfotograaf, maar ik fotografeer ook graag landschappen en architectuur in een landschap, zoals bunkers.

HOE HEB JE DE BUNKERS GEFOTOGRAFEERD?

Weinig mensen hebben heel de Atlantikwall afgereisd. Anderzijds is er de moeilijkheid dat de bunkers al heel vaak gefotografeerd zijn. Ik heb veel concepten overwogen, maar uiteindelijk gekozen voor een heel eenvoudige benadering: hoe staat die bunker vandaag nog in de natuur. Ik ging

op zoek naar de verlaten bunkers, verloren in het landschap. In het begin twijfelde ik wel, hoe druk je er je stempel op? Maar gaandeweg kwam het vertrouwen.

Bunkers hebben ook een vorm van esthetiek, al zijn ze louter functioneel bedoeld. Het functionele en esthetische gaan overigens vaak wonderlijk samen. Er zijn zo veel voorbeelden. Kijk naar een Volkswagen Kever. Die is ontworpen als een heel functionele wagen, maar tevens is het één van de mooiste auto's ooit in massa geproduceerd.

EN HOE VERLIEP HET FOTOGRAFEREN ZELF?

Ik heb enorm genoten van de stilte, de eenzaamheid en de onbereikbaarheid. Ik voelde me als een kluzenaar op stap met een doel. Er waren weken dat ik mijn telefoons en mails niet bekeek, wat me heel veel rust bracht en de mogelijkheid gaf om heel geconcentreerd te werken. Het was wandelen, stappen, ontdekken, het Kuifjegevoel, het plezier van iets te vinden dat je nog nergens gezien hebt. Het was ook een hele klus, in die mate dat ik er onrustig van werd. Men zegt vaak de wereld is klein, maar de wereld is groot en de Atlantikwall is verdorie lang. Dat zegt wel iets over het gigantische project dat ze destijds hebben gerealiseerd. Het geeft een dubbel gevoel. Enerzijds voel je walging voor het gruwelijk plan van een leider, aan de andere kant respecteer je hun kunde, ambitie en vakmanschap.

Wel vond ik het schokkend op de stranden van Duitsland niets te vinden. De enige bunkers die in Duitsland bewaard zijn gebleven, zijn schuilkelders. Alsof ze alleen de bombardementen wilden herinneren en de rest verdringen.

Stephan Vanfleteren

WELKE LOCATIE IS HET MEEST BIJGEBLEVEN?

De Kanaaleilanden vond ik heel indrukwekkend, zowel architectonisch als wat spectaculaire bouwlocaties betreft. Het is opvallend te zien dat het militaire en esthetische vaak samengaan. Plaatsen die militair heel belangrijk waren, zijn vaak ook mooi vanwege het uitzicht. Kliffen, schiereilanden, met vergezichten, het zijn bijna altijd fantastische plaatsen om een vakantiehuis te zetten.

ZIJN ER NOG ANDERE ZAKEN DIE JE HEBBEN GERAAKT?

Het viel me op dat de kusten, met de vele stormen van de laatste jaren, enorm aan het afkalven zijn. Die storm van 5 december heeft over heel de kustlijn, van het zuiden van Frankrijk tot in Denemarken gigantisch veel schade aangericht. De bunkers hebben het heel zwaar, ze komen los, scheepswrakken komen naar boven... Je ziet de gevolgen van de opwarming van de aarde en voelt zo de problemen die die kunnen veroorzaken.

Benoit Strubbe